

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

ЦЕНТР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами опитувань

здобувачів вищої освіти

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

1. Результати опитування за анкетною «Якість освітньої програми»

Опитування здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (далі – аспіранти) за анкетною «Якість освітньої програми» було проведено у лютому 2023 року з метою вивчення якості змістового складнику освітньо-наукових програм.

Анкета «Якість освітньої програми» була розроблена представниками Центру забезпечення якості освіти, пройшла обговорення і затвердження Науково-методичної ради ОНУ імені І.І. Мечникова. Бланк анкети «Якість освітньої програми» містить 10 запитань стосовно змісту освітньо-наукових програм, п'ять з них – відкритих.

В опитуванні взяли участь 46 здобувачів за всіма освітньо-науковими програмами, що складає 21,8% від загальної кількості здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії 1 – 3 років навчання. З них: здобувачів першого року навчання – 20 (43,5%) осіб, другого року навчання – 13 (28,3%) осіб, третього року навчання – 13 (28,3%) осіб.

Аналіз відповідей респондентів здійснювався в цілому по університету, в розрізі років навчання аспірантів, освітньо-наукових програм, за якими вони навчаються. Результати оцінювання аспірантами якості змісту освітньо-наукової програми (в цілому по університету) представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінювання якості змісту ОНП здобувачами вищої освіти рівня PhD (у %) за результатами опитування за роками

№		Так (%)				Ні (%)			
		2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
1	Чи реалізовується за Вашою ОП вільний вибір дисциплін?	83,2	90,1↑	95,1↑	95,6↑	16,8	9,9↓	4,9↓	4,4↓
2	Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?	85,0	85,2	91,8↑	93,3↑	15,0	14,8	8,2↓	6,7↓
3	Чи порушується, на Вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності?	12,1	9,9↓	11,5	8,7↓	87,9	90,1↑	88,5	91,3↑
4	Чи зустрічається дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП вашої спеціальності?	8,4	4,4↓	4,9	2,7↓	91,6	95,6↑	95,1	97,8↑
5	Чи співпали Ваші очікування щодо ОП Вашої спеціальності з її реальним змістом?	86,9	87,9	96,7↑	89,1	13,1	12,1	3,3↓	10,9

Аналізуючи відповіді здобувачів освіти на запитання анкети щодо відповідності змісту освітньо-наукової програми їхнім очікуванням, слід відмітити, що 89,1% респондентів дали позитивну відповідь, що є підтвердженням високої якості змістової складової освітньо-наукових програм. Вивчаючи відповіді аспірантів на запитання анкети, можна зазначити, що 95,6% опитаних здобувачів освіти відповіли, що в процесі реалізації освітньо-наукової програми здійснюється вільний вибір начальних дисциплін. 93,3% респондентів вважають достатнім обсяг практичної підготовки. 91,3% опитаних аспірантів відзначали відсутність порушення логіки викладання дисциплін і 97,8% – відсутність дублювання змісту навчального матеріалу навчальних дисциплін за освітньо-науковими програмами. Слід зазначити, що в цілому спостерігається позитивна динаміка якості змістового складу освітньо-наукових програм за критеріями реалізації вільного вибору навчальних дисциплін, достатності обсягу практичної підготовки, відсутності порушення логіки викладання та дублювання змісту навчального матеріалу навчальних дисциплін.

Здобувачі вищої освіти в процесі опитування надали свої пропозиції щодо формування індивідуальних траєкторій навчання за окремими освітньо-науковими програмами, а саме:

1. Доповнити ОНП, за якими вони навчаються, відповідно такими дисциплінами як «Геоботаніка»/ педагогічного спрямування/практичного спрямування/ фахові дисципліни.
2. Збільшити кількість дисциплін, що викладаються англійською мовою.
3. Збільшити кількість практичних кейсів.
4. Збільшити обсяг практичної підготовки з викладання навчальних дисциплін.

2. Результати опитування за анкетною «Якість освіти»

Опитування здобувачів вищої освіти третього рівня вищої освіти за анкетною «Якість освіти» було проведено лютому 2023 року з метою вивчення стану якості реалізації освітньо-наукових програм.

Анкета «Якість освіти» була розроблена представниками Центру забезпечення якості освіти, пройшла обговорення і затвердження Науково-методичної ради ОНУ імені І.І. Мечникова. Бланк анкети «Якість освіти» містить 33 запитання стосовно якості освіти, три з них – відкритих. Запитання анкети «Якість освіти» розподіляються за такими блоками: участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освітньо-наукових програм, якість оцінювання результатів навчання, якість викладання, організація та загальна підтримка освітньої програми.

В опитуванні взяли участь 63 здобувача за всіма освітньо-науковими програмами, що складає 29,8% від загальної кількості здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії 1 – 3 років навчання. З них: здобувачів першого року навчання – 35 (55,6%) осіб, другого року навчання – 18 (28,6%) осіб, третього року навчання – 10 (15,9%) осіб, (дивись рис.2).

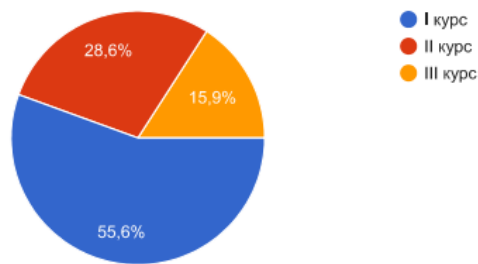

Рис.2. Розподіл опитаних здобувачів вищої освіти за роками навчання

Відповіді здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня на запитання блоку «Участь у забезпеченні якості освітньо-наукових програм» засвідчили, що зберігається позитивна динаміка показників залученості аспірантів до процесів забезпечення якості освітньо-наукових програм та інформування їх щодо управлінських рішень, прийнятих за результатами опитувань, але їхній рівень все ще залишається недостатнім. Так, з твердженням «Здобувачі освіти мають можливість бути залученими до забезпечення якості освіти» цілком погодились 73,0% респондентів, частково погодились – 23,8% опитаних, не погодились – 3,2%. 88,3% аспірантів зазначили, що мають можливість вільно обрати дисципліни, 12,7% частково з цим згодні. Вважають, що мають можливість впливати на зміст (набір дисциплін) освітньої програми, за якою навчаються, 55,6% опитаних аспірантів, 41,3% частково з цим погоджуються, 3,1% вважають, що не мають такої можливості. З твердженням, що мають можливість оцінювати роботу викладачів цілком згодні 69,8% опитаних здобувачів, частково згодні 19,1%, не згодні – 11,1%. Вірогідно, на отримані показники щодо можливості оцінки роботи викладачів, вплинув також графік проведення анкетування аспірантів щодо якості викладання окремими викладачами, яке проводилось після анкетування за першими двома анкетами, в зв'язку з чим аспіранти під час першого та другого анкетування не змогли позитивно відповісти на це запитання.

Результати анкетування за блоком запитань «Якість оцінювання результатів навчання» засвідчили, що 81,0% респондентів вважають способи і методи оцінювання результатів навчання справедливими, 19,0% частково з цим згодні. 79,4% опитаних аспірантів зазначили, що отримують детальний відгук (зворотній зв'язок) про свою роботу, 73,0% відмітили, що отримують цей відгук швидко, 81,0% зауважили, що цей відгук допоміг їм з'ясувати ті речі, які вони не розуміли. Зазначили, що під час навчання загальне ставлення викладачів до них було об'єктивним і неупередженим, 87,3% опитаних аспірантів, 11,1% частково з цим згодні, 1,6% не згодні.

Оцінювання блоку «Якість викладання» здійснюється з метою дослідження рівня якості викладання, видів інформаційних ресурсів, які супроводжують цей процес, а також дотримання принципів академічної доброчесності. В цілому анкетування за даним блоком показало, що переважна більшість опитаних здобувачів вищої освіти (88,9%) вважають викладачів за своєю освітньо-науковою програмою висококваліфікованими та компетентними. 87,3% опитаних аспірантів вважають викладачів добре організованими та підготовленими до занять, 12,7% частково з цим згодні. 85,7% опитаних зазначили, що викладачі застосовують різноманітні викладацькі методики для забезпечення ефективності навчання, 11,1% частково з цим згодні, 3,2% не згодні. Аналіз відповідей респондентів щодо можливості отримання консультацій викладача з навчальних питань, свідчить про

тісну співпрацю викладачів зі здобувачами вищої освіти. Так, 82,5% респондентів вказали, що мають змогу швидко контактувати з викладачами, коли виникає така необхідність, та отримують достатньо підтримки і корисних порад щодо свого навчання, 82,5% респондентів отримують корисні настанови та вичерпні консультації, коли необхідно робити вибір щодо їхнього навчання, 81,0% опитаних вважають, що всі викладачі якісно пояснюють ключові поняття теми. 73,0% аспірантів зазначили, що частка навчального часу, відведена на самостійну роботу, була достатньою, 23,8% частково з цим згодні, 3,2% не згодні. Необхідні навчальні ресурси для вивчення матеріалу вважають доступними 76,2% опитаних здобувачів, 20,6% частково з цим згодні, 3,2% не згодні. До 73,0% зросла частка аспірантів, які вважають розклад зручним. Частково згодні з тим, що розклад є зручним 23,8% опитаних, не згодні – 3,2%.

Слід зазначити недостатній рівень поінформованості здобувачів вищої освіти рівня PhD щодо порядку оскарження результатів заліків, іспитів (71,4% здобувачів ознайомлені, 20,6% – частково ознайомлені, 7,9% – не ознайомлені); порядку перескладання заліків, іспитів (76,2% здобувачів ознайомлені, 14,3% – частково ознайомлені, 9,5% – не ознайомлені); процедури реагування університету на порушення академічної доброчесності (71,4% здобувачів ознайомлені, 20,6% – частково ознайомлені, 7,9% – не ознайомлені); роботи психологічної служби університету (57,1% здобувачів ознайомлені, 15,9% – частково ознайомлені, 27,0% – не ознайомлені); підвищився, проте все ще залишається недостатнім рівень поінформованості здобувачів вищої освіти рівня PhD щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті (73,0% здобувачів ознайомлені, 15,9% – частково ознайомлені, 11,1% – не ознайомлені).

В цілому можна зазначити збереження тенденції позитивних змін якості реалізації освітньо-наукових програм на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

На запитання «Що Вам подобається в університеті?» були отримані, зокрема, наступні відповіді:

- гарний склад викладачів. Люблять свою справу. Велика вдячність їм, за те що в такий непростий час працюють з нами та підтримують нас;
- рівень кваліфікації викладачів та наукових керівників в особливості, добра комунікація між викладачами та студентами, атмосфера взаємодопомоги;
- висококваліфікований викладацький склад, можливість брати участь у процесуальних турнірах, конференціях, програмах мобільності;
- теорія поєднується з практикою, розумію практичне застосування знань для актуальної реальності;
- перелік навчальних дисциплін, що цілком скеровані на оволодіння знаннями з обраної спеціальності, професіоналізм викладачів;
- на третьому курсі аспірантури досить важливим є можливість отримання викладацького досвіду, що власне і надається університетом, оскільки це допомагає в розумінні подальших можливостей.
- мені подобається наявність усього необхідного в лабораторіях для продуктивної праці, а також наявність додаткових курсів та можливість обирати їх, щоб розвиватися як за своєю спеціальністю, так і отримувати знання із споріднених спеціальностей.
- швидке реагування з боку відділу аспірантури; доступна вартість суми контракту за навчання.

До слабких сторін університету здобувачі вищої освіти віднесли: недостатнє матеріально-технічне оснащення.

Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо організації освітнього процесу в університеті: оновити матеріально-технічну базу, розвивати наукові дослідження.

Рекомендації за результатами анкетування

1. Посилити роботу щодо поінформованості здобувачів вищої освіти щодо
  - процедури реагування університету на порушення академічної доброчесності;
  - процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті;
  - роботи психологічної служби університету.
2. Розглянути можливості врахування та реалізації пропозицій здобувачів освіти.
3. Сприяти інформуванню здобувачів вищої освіти стосовно змін, що вносяться до ОП на основі результатів анкетування.

Керівник Центру забезпечення
якості освіти ОНУ імені І.І. Мечникова

Ірина АННІШКОВА